

[Aksel Møller.]

nusordninger, sociale foranstaltninger indenfor virksomhederne til fordel for funktionærer og arbejdere og til omsorg for den ældre arbejdskraft, ofte er opnået uden påbud fra organisationerne og uden indblanding fra statsmagten, tværtimod, mange bestemmelser i skattelovgivningen er simpelthen en hindring derfor. Tør den højtærede statsminister benægte, at hele denne udvikling kunne fremmes yderligere ved fornuftigere skattebestemmelser og mere liberale love? Har ikke også dette med menneskets velfærd at gøre?

Helt i overensstemmelse med denne tankegang indtog det konservative folkeparti en velvillig stilling til det radikale forslag om en lovgivning i arbejdsstridigheder. Motivet går igen i det initiativ, vi tog sammen med venstre i spørgsmålet om organisations- tvang. I al beskedenhed var det tilstede i den ændring, som Niels fra Slagelse bevirkede i arbejderbeskyttelsesloven, og helt åbenbart fremgår det af det forbud mod adgangsbegrænsning til fagene, der formentlig vil blive optaget i den nye lærlinge- lov. Ser den højtærede stats- og udenrigs- minister perspektivet?

Samlingen har ganske tydeligt markeret en række bestræbelser for at formindske stats- og organisationsformynderiet, og i den henseende synes mit parti, venstre og det radikale venstre at ligge hinanden nær. Jeg indrømmer, at der er uoverensstemmelser, og at der også er store uoverensstemmelser. Mit parti har f. eks. en betydeligt mere kritisk indstilling til det skatteprivilegium, som den kooperative organisationsform nyder, og som påfører de frie næringsdrivende en urimelig konkurrence, men hvad skulle der egentlig være i vejen for, at vi også en dag kunne komme hinanden nærmere i denne sag? En belysning af alle de forhold, der hører herhen, kan måske hjælpe os på vej. Derfor tog vi tidligt på foråret det løfte af den højtærede finansminister, at han nedsatte en ny kommission, som skulle bedømme forholdet mellem de selvstændige næringsdrivende og kooperationen. Vi beklager, at ministeren endnu ikke har indfriet sit løfte. Vi har svært ved at forstå, at det skal vare så længe. Hvorfor? (Afbrydelse af *finansministeren*).

Mener den højtærede finansminister, at han har nedsat brugsforeningskommissionen? Jeg går ud fra, at den højtærede finansminister vil være enig med mig i, at nedsat er den i hvert fald ikke. (*Finansministeren* [Kampmann]: Så er den i dette sekund ved at blive det!).

Denne sag er kun en af de forskelligheder, som venstre, det konservative folkeparti og det radikale venstre rummer i deres syn på forholdet mellem organisationen og det enkelte menneske. Der kan nok påvises andre, især når grænserne for statens og organisationernes magt skal drages, men jeg tror, at de tre partier i den slags spørgsmål vil komme hinanden væsentligt nærmere i den kommende tid. Hvis betegnelserne „højre“ og „venstre“ overhovedet længere lader sig anvende til at illustrere politiske forskelle, beder jeg den højtærede stats- og udenrigsminister mærke sig, at det radikale venstre i de afgørende af disse spørgsmål hidtil har stået længst til højre for socialdemokratiet. Jeg bemærker det som en slags fodnote til den seneste tids diskussion om fremtidige regeringsmuligheder og det idépolitiske grundlag for dem.

Se, her kunne denne tale så passende slutte. Svaret på disse spørgsmål venter os i næste folketingsår, når befolkningen ved valget skal bestemme sammensætningen af dette ting. På hvilket grundlag skal befolkningen da træffe valget? Det er jo hævet over enhver tvivl, at den skal vælge imellem forskellige politiske synspunkter; det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard har ganske ret i, at det drejer sig om en politik. Men det drejer sig samtidig i høj grad om at få afgjort, af hvem denne politik skal ledes. Således som tinget er fordelt i disse politiske spørgsmål, således som det radikale venstre er placeret i forhold til socialdemokratiet i nogle af de spørgsmål, der vedrører statens og organisationernes stilling til det enkelte menneske, tør man dog vel ikke sige, at det er ligegyldigt, hvorfra og af hvem denne politik ledes. Således som de økonomiske forhold har udviklet sig politisk ved de afgørelser, der er truffet om valutaforliget her i det høje ting, står det radikale venstre langt til venstre for min opfattelse.

Man spørger da sig selv: Skal valget finde